

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrtletja 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; ako zadere na ta dan praznik izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVII.

V Ljubljani 17. malga travna 1874.

List 16.

Koledar za naslednji teden.

April. Mali traven.

19. Nedelja, 2. po veliki noči. Evangelij: „Jezus dobri pastir.“ (Jan. 10.) Sv. Leon IX papež. V Alzaciji je bil 21. rožn. 1002 iz imenitne rodovine luč sveta zagledal Brunon. Na njegovem životu je bilo viditi vsim v čudo veliko križcev. Brunon je bil izrejevan v strahu Božjem. Izvoli si odrašen duhovski stan. Herman, škof v Kolinu umerje, duhovšina in ljudstvo enoglasno Brunona izvolijo škofa, ter ga preserčno prosijo, naj se usmili zapuščene škofije. Brunon je bil 6. kim. 1026 škof posvečen. Brunon 22 lét svojo škofijsko službo opravlja z vso gorečnostjo, z očetovsko ljubeznijo, z velikim uspehom in Božjim blagoslovom. Umerje pa papež Damaz II l. 1048. Rimljani pošljejo poslanca do cesarja Henrika III ga prosit, naj jim poiše papeža, kakoršnega Cerkev te hude čase potrebuje, razumnega, stanovitnega in svetega moža, ki bo zmožen, vtepane razvade in napake odpraviti, in Kristusovo nevesto rešiti sramote, s katero jo nevredni njeni udje s svojo hudobijo obkladajo. Cesar skliče kneze in škofo v državni zbor mesca grudna 1048. Brunon je bil enoglasno izvoljen za naslednika sv. Petra. Brunon se na vso moč brani, prosi tri dni odloga in premislika; ta čas brez jedi v molitvi preživi. Tretji dan zopet vsi vanj tišijo, naj sprejme volitev. Brunon se očitno — s solzami v očeh — spové svojih slabost, ter pravi, da so naj nevrednejšega izvolili. Vsi so bili do solz ginjeni, rekoč: „Mož taci solz je vreden sedeti na papeževem stolu“. Poslednjič se Brunon vdá s pogojo, če ga bo duhovšina z ljudstvom vred v Rimu sprejela. Brunon gre peš v Rim, vsi ga z naj večim veseljem sprejmejo. Veliki dijakon oznani ljudstvu: „Škof Brunon je izvoljen papež z imenom Leon IX. Bil je 2. sveč. 1049 posvečen, 12. pa kronan. Vladal je sv. Cerkev z modrostjo, serčnostjo in ljubeznijo. Zadevali pa so ga tudi veliki križi, kar so križci o njegovem rojstvu na njegovem životu pomenili. Normani so njegovo deželo napadali, cerkve požigali, kristjane morili, še ženam in otrokom niso zanašali, 18. rož. 1053 njegove vojake premagali, njega vjeli, in v Beneventu 9 mesecev zapertega imeli. Leon v zaporu močno žaluje, da je tekla nedolžna kri, se silno pokori, na terdih tléh spi s kamnom pod glavo, dasiravno so mu bili dobro posteljo pripravili. V zaporu zboli, želi pa v Rimu umreti; nesejo ga v Rim. Pokliče k sebi škofo in duhovne, jim daje zadnje lepe nauke, in poslednjič pravi: „Velika tolažba mi je to, da sem za Božjo reč v vojski pobite vojake med trume svetih mučencev sprejete vidil; na glas so me klicali, rekoč: „Pridi k nam,

in ostani pri nas, ker si nas peljal k temu veličastvu.“ Od druge strani pa je eden zavpil: „Zdaj še ne, ampak v tréh dneh boš v naši družbi.“ Leon je tretji dan, previden s ss. zakramenti, res umerl, 19. apr. 1054. Njegov grob je bil z mnogimi čudeži poveličan.

Kolikorkrat je bila sv. cerkev stiskana od mnogih sovražnikov, je Bog vselej postavil na stol sv. Petra kakega posebno modrega, serčnega in svetega moža, kateri se je junaško poganjal za pravice sv. Cerkve. V prvi versti med takimi papeži stojijo tudi sedanji papež Pij IX. Če je pa težavno vladati vesoljno cerkev (dve sto milijonov katoličanov) v mirnih časih, koliko več težava je jo vladati v sedanjem vihnem času, ko jo od vsih strani napadajo zagrizeni sovražniki. Kaj pa se iz tega izhaja? Tole, da so sv. oče papež potrebni naše molitve; toraj vsak dan molimo za svojega duhovnega očeta. —

Ss. Hermogen, Kaj, Ekspedit, Aristonik, Ruf in Galata sprič.; ss. Sverat in Dionizij sprič.; sv. Juri šk. sprič.

20. Ponedeljek. Sv. Neža, devica dominikanskega reda, je bila rojena na Monte-Pulcianu na Toskanskem, pravi otrok Matere Božje. Komaj je nekatere besede izgovarjala, že je „Češena-Marijo“ molila. V 15. letu je stopila v nunski samostan dominikanskega reda v Proteni. Kmalu si je prilastila vse samostanske čednosti v visoki stopnji, zlasti ponižnost, pokoršino, zatajevanje same sebe; 15 lét je ob samem kruhu in vodi živela in na terdih tléh spala. Imela je velik dar molitve. Umerla je 20. apr. 1317 poveličevana z mnogimi čudeži v njenem življenji in po smerti.

Sveta Neža je živela po svojem poklicu in po milostih, ki jih je od Gospoda prejemale. Tudi mi živimo slednji po svojem poklicu. „Prosim vas tedaj, da spodobno živite po poklicu, h kateremu ste poklicani.“ (Efež. 4, 1.)

Ss. Sulpicij in Servilijan sprič.; sv. Teotim šk. spoz.; sv. Marcellin škof spoz.

21. Torek. Sv. Anzelm šk. spoz. in cerkv. učenik, rojen v Aosti na Piemontskem l. 1033. Sedeč v naročji svoje bogoljubne matere ali pa sicer ob njeni strani bivajoč je s sladko vedoželjnostjo poslušal, kadar mu je pripovedovala od dobrotljivega Očeta v nebesih, od njegove mogočnosti in nezmerne ljubezni do ljudi. Po cele ure je premišljeval lepoto Božjo in častitljivost njegovega kraljestva. Še ne prav 15 lét star je večkrat prosil, da bi ga sprejeli v samostan, ker pa ni bil uslišan se je obrnil na posvetnost. Posebno po smerti pobožne matere je začel slabo živeti. Pa milost Božja ga gine, in sloveči učenik Lanfrank, prednik v benediktinskem samostanu v Beku na Francoskem, ga pri-

pelje zopet na pravo pot. Anzelm stopi v svojem 27. letu v samostan v Beku, in v 3 letih tako napredova o duhovskem življenji, da ga opat zvoli prednika v tem samostanu, ker je bil Lanfrank zvoljen opat v drugem samostanu. Po opatovi smerti zvolijo njega opata; le škofovemu povelju in prošnji svojih bratov se vdá. Anzelm si kmalo pridobi vsih ljubezen; kakor pri ljudéh tako je bil tudi pri Bogu v posebni milosti, ki ga je slovečega storil z darom čudežev. Ko je bil Lanfrank, škof v Kanterburi-u na Angleškem umerl, krivični, lakomni in neusmiljeni kralj Viljem 5 lét ni hotel škofa izvoliti, da je sam škofijske prihodke grabil; rekel je, ko so mu Anzelma svetovali: „Pri Križanem, ne on in ne kdo drugi zunaj mene ne bo nadškof v Kanterburi-u“. Na te besede kralj zbolí za smert in izvoli Anzelma škofa. Veliko je bilo veselje; Anzelm pa se brani. Kralj ga pokliče k sebi, in ga prosi, rekoč: Zveličanje moje duše je v tvojih rokah; Bog mi ne bo odpustil grehov, če ne prevzameš škofije pred mojo smertjo. Tudi drugi škofje vanj tišijo, ga siloma v cerkev vlečejo, in mu škofovo palico v roke podajo. Poslednjič se vdá, in 4. grudna 1093 je bil posvečen. Kralj se ozdravi, pa ostane stari grešnik ter krivice dela cerkvi. Škof se zoper njegovo voljo napoti v Rim, da papežu potoži krivice, ktere kralj cerkvi dela. Papež Urban II ga ljubeznjivo sprejmejo, in kralju žugajo z izobčenjem. Kralja zadene šiba Božja, pušica ga na lovu zadene, in umerje brez ss. zakramentov. Njegov brat, kralj Henrik, pokliče Anzelma v njegovo škofijo, ter mu obljubi vse bratove krivice poravnati. Z vso častjo ga sprejmejo. Henrik pa ravno tako krivično ravna s cerkvijo, kakor njegov brat. Anzelm je zopet prisiljen škofijo zapustiti, in v Rimu pomoči iskati. Papež Paškal II pišejo Henriku, in to pismo ga tako presune, da poravnava vse cerkvi storjene krivice. Anzelm ves vesel se verne k svoji zapušeni čedi; slovesno z naj večim veseljem ga sprejmejo. Posihmal živi v miru s kraljem do smerti. Anzelm sklene svoje viharo življenje v sladkem miru 21. apr. 1109, star 76 lét, v 16. letu svoje škofijske službe. Veliko čudežev se je na njegovem grobu zgodilo.

Kakor se je godilo sv. škofu Anzelm, tako se godi katoliškim škofom dandanašnji na Švicarskem, Pruskem in Rusovkem, ker se pri svoji vesti ne morejo in ne smejo podvreči krivičnim in Cerkvi škodljivim postavam.

Sv. Simeon šk. sprič.; ss. Arator mašn., Fortunat, Feliks, Silvij in Vital sprič.

22. Sreda. Sv. Teodor, škof in opat, iz Siceje v Galaciji na Jutrovem. Svoje mlade dni je preživel v cerkvi v neki lopi, kjer je veliko molil, se ostro postil, zlasti pa častil nebeško Kraljico. Mašnik posvečen, obiše svete kraje, se verne in si napravi celico. Njegovo ostro in sv. življenje se kmalo razglasi, več pobožnih mož želi po samostansko živeti pod njegovim vodstvom. Teodor sozida samostan, in njegovi tovarši si ga izvolijo opata. Zraven samostana sozida cerkvico na čast Mariji Devici, kamor hodi molit, Boga razsvetljenja prosi, da bi prav vodil svoje brate na potu samostanske popolnosti, zlasti pa Materi Božji zroča vse svoje prošnje. Bog podeli svojemu zvestemu služabniku dar čudežev, ki po vsi Galaciji slovijo. Zvolijo ga škofa v Anastaziopolu. Deset lét opravlja škofovsko službo, po tem pa se verne v svojo preljubljeno samoto, kjer je svoje pobožno življenje sklenil 22. apr. 613.

Po zgledu sv. Teodora zročaj Mariji vse svoje prošnje, ker Marija je po besedah sv. Anzelma tista močna Gospá, ki grehov vezi razterga, pregrehe premaga, slabotno poživlja in začeto dokonča. —

Ss. Soter in Kaj papeža sprič.; sv. Simeon šk. in njega sestra Tarbula sprič.; sv. Leon šk. spoz.

23. Četertek. Sv. Adalbert (Vojtéh), šk. sprič., na Pemske rojen. Deček za smert zbolí, prežalostni starši pa ga Bogu darujejo, ter ga na altar Marije Device položé, rekoč: „Ne nam, o Gospod! ne nam, ampak tebi naj deček živi; naj kot duhoven v čast tvoji presveti Materi služi.“ Komaj izrečejo te besede, že je deček ozdravljen; bil je otrok Marijin. Adalbert pod varstvom Marije Device v čednostih in vednostih hitro napreduje. Doraste, in Ditmar, škof v Pragi, ga duhovna posvetijo. Po škofovi smerti njega enoglasno izvolijo škofa v Pragi. Posihmal se Adalbert ni nikoli smejal; če so ga prašali, kaj je temu vzrok, je odgovoril: „Škofovska kapa in palica se kaj lahko nosi, pa strahovito je Sodniku odgovor dajati za vso škofijo.“ Dasiravno je sv. škof vse svoje dolžnosti z vso gorečnostjo spolnoval, vendar pri razuzdanih prebivavcih ni nič opravil; toraj se podá z dvema duhovnoma na Prusko med malikovavce. Veliko duš je tam Kristusu pridobil; nekteri pa so terdovratni ostali, in mu po življenji stregli. Mališk služabnik ga prebode s sulico, in tako doseže mučeniško krono.

Kršanski starši! darujte svoje otročiče Bogu in Mariji Devici, naj jih vzame v svoje varstvo, da bojo njeni zvesti služabniki do smerti, če tudi morebiti ne ravno duhovni, kakor je bil sv. Adalbert.

Ss. Feliks maš., Fortunat in Ahilej diakona sprič.; sv. Marol šk. spoz.; sv. Gerard šk. spoz.

24. Petek. Sv. Juri sprič. je bil sloveč, premožen rimski viši poveljnik cesarske armade, in ljubljene cesarja Dioklecijana, kateri je kristjane grozovitno preganjal in moril. Sv. Juri to vidi in ga močno boli, serčno očita cesarju grozovitost do nedolžnih kristjanov, se vojaški častni službi odpove, in postane Kristusov junašk vojšak. Se vé, da si s tem sveti junak nakoplje cesarjevo skernobno jezo, strašanske muke in grozovito smert. Sv. Lavrencij, beneški patrijarh, preslavlja sv. Jurja in memo družega pravi: „Kristusov vojšak je razdelil ubogim svoje premoženje, da bi imel v posesti večno bogastvo v nebesih. Slišal je govoriti Gospoda: „Kdor se ne odpove vsemu, kar pos-tova, ne more biti moj učenec“; više je tedaj cenil Kristusovo učenstvo, kakor bogastvo, čast, veselice in telesno in časno življenje; zato je neprestrašen in brez vsega šel za Kristusom. Ni se bal ne ječ, ne mečev, ne palic, ne vezí, ne kaveljnov, ne stiskačev, ne ognja, ne rabeljnov, ne smerti. Gol je mislil na golega Kristusa na križu, njegov zgled ga je vnmal, bolečina njegovega trpljenja ga je stiskala. O blaga duša mučenceva, ki je ni moglo nobeno trpljenje ločiti od Kristusa! Živel je v mesu, v sercu pa je že visel s Kristusom na križu; zato je rekel: „Križan sem, jaz živim, pa ne jaz, ampak Kristus živi v meni“ itd. „Tako se je zgodilo, kakor je bil tovarš terpjenja svojega Gospoda, tako je tudi deležen postal njegove slave.“ Sv. Juri je dosegel mučeniško krono l. 303 po Kr.

Vodilo sv. Jurja: „Nobeno trpljenje ne premore me ločiti od Kristusa.“ Kdor je od Kristusa ločen, je ločen tudi od nebes, in je odločen v peklenko brezno, če se pred smertjo z njim ne sklene. Žalostno pa je, da je toliko kristjanov po smertnem grehu ločenih od Kristusa, pa jim ni mar se z njim skleniti po resnični pokori. —

Sv. Fidel s Sigmaringe sprič. (v Ljubljanski škofiji se praznuje 27. apr.); sv. Saba vojak sprič.; sv. Gregor šk. spoz.; sv. Honorij šk. spoz.; ss. devici Bona in Doda.

25. Sabota. Sv. Marka evangelist, tudi Janez Marka imenovan, je bil sin neke Marije, ki je imela v

Jeruzalemu hišo, v kateri so se apostelnjki zbirali. Bil je Barnabu v rodu. Sv. Peter, kakor pišejo, ga je bil v keršanski veri podučil in kerstil, ker imenuje ga svojega (duhovnega) sina. Poznejše je spremljal sv. Pavla in Barnaba na njunem apostoljskem popotovanju. Bil je s sv. Pavlom v Rimu, in tukaj je v tanjši zvezo stopil s sv. Petrom, ter je po njegovem poduku pisal sv. evangelij za rimske kristjane. Sv. Peter ga pošlje v Oglej, tisti čas sloveče mesto pri Gorici, kjer je veliko ajdov spreobernal k Kristusovi veri. Marka se verne v Rim in pelje seboj Hermagora, kterega sv. Peter škofa posveti, in zopet v Oglej pošlje. Z Rima gre sv. Marka v Egipt in si izvoli veliko mesto Aleksandrijo v sedež svojega apostoljskega dela. S presunljivo besedo, z zgle-dom in s čudeži jih kmalo prav veliko spreoberne. To pa terdovratne malikovavce grozno peče, toraj ga za-grabijo, za verv po tléh in kamenji vlečejo in v ječo zaprejo. Po noči se mu prikaže Kristus, rekoč: „Mir s teboj, Marka, moj evangelist!“ Marka zakliče: „Moj Gospod in B g, Jezus Kristus!“ Drugi dan ga zopet vlečejo po kamenji, in Marka izdihne svojo dušo 26. apr. l. 68 po Kr. Leta 310 so na njegovem grobu cerkev zidali; l. 815 so bili njegovi ostanki v Benetke prene-seni, kjer so njemu v čast zidali prelepo cerkev, in si ga patrona izvolili. V gerbu so dali zmalati leva z evan-geljskimi bukvami, kjer je napis: „Mir s teboj, Marka, moj evangelist!“

Kristusov mir bodi z vami in v slednji hiši, „kteri ves um preseže“ (Filip. 4, 7.), njegova sladkost je ne-izrekljiva.

Ss. Evodij, Hermogen in Kalist sprič.; sv. Štefan šk. sprič.; sv. Anijan, učenec sv. Marka in njegov naslednik, spoz.

Razjasnilo

avstrijskih nadškofov in škofov zastran osnov cerkvenih postáv, ki so državnemu zboru predložene.

(Konec.)

Nasledvajo nekatere opombe škofov v oziru na vladine predloge, ki še niso prišle v gosposko zbornico. Škofje ne morejo umeti, po kateri pravici hoče državna oblast o duhovskih prihodkih enostransko, brez Cerkve, na-redbo delati, in pa tako naredbo, ktera bi vsakih deset lét vzela $12\frac{1}{2}$ odstotka od matičinega premoženja. Du-hovsko posestvo plačuje ravno tiste davke kakor svetno posestvo; zraven tega vsako cerkveno posestvo, ki ima popolnoma lastnijo fidejkomisa (neoddatne deržinske ded-šine), plačuje ravnocénsko (ekvivalentno) davšino, kteri svetni fidejkomisi niso podverženi. Ako si k vsemu temu državna oblast še pravico prilastuje, cerkvene dohodke po svoji lastni misli z davki obkladati in take prihodke v cerkvene namene po svoji lastni izvolitvi deliti, kako se more še govoriti o priznanji cerkvene lastinske pra-vice? S tim se vernemo nazaj v čase cesarja Jožefa II, kteri je menil, da vladar ima pravico cerkvene naprave po svoji volji obračati. Pri vsem tem podporno sporo-čilo še govori o Cerkveni samoupravi (avtonomiji).

Postava o zunanjih pravnih klosterskih razmerah ima posebno znamenje natočljivosti, samovolje in terdobe. Vlada bi smela klosterski družbi zaradi kacega zopet-nega pregreška zoper očitni red po 8. §. svoje privo-ljenje odtegniti, tudi še v kake pogreške, ki jih postava ne doseže, se hočejo kaznovavno vtikati. Ako bi tedaj v teku več lét dva — trikrat kak samostan politiški vradnji dal priložnost k nezadovoljnosti, bil bi to že polnoveljavnen vzrok, da red zatrejo. Po 7. §. je dosti,

naj kake okolišine nastopijo, v kterih bi se vstanovlje-nje tega ali tega reda ne moglo dovoliti, in že se od-tegne deržavno privoljenje. Tisti liberalizem, k čigar verskim resnicam se šteje to, da vsacega jezuita ima za sovražnika deržave in olike, je poslednji čas čisto z obraza vergel svoje zagrinjalo. Lansko leto je prefekt v Pruntrut-u vladi v Bern sporočil, da so uršulinarice ravno tako malopridne in nevarne, kakor jezuiti. Se vé, deržé se katoliškega nauka, napeljujejo žensko mladino k veri in čednosti. V njih redovnih pravilih se naha-jajo vsm redovom občne določila. Ako oni bernski vrad-nik tudi v Avstriji dobi tovaršije, se lahko okolišine tako zasučejo, da se najde vzrok vse obstoječe redove zatreti, ker nobenemu le-tih, ako bi se imel še le zdaj vstanoviti, bi ne dali privoljenja. Vsakratni kultusmini-ster pa bi imel dobiti pravico, da bi s privoljenjem mi-nistrov za notranjstvo in pravice smel vsako klostersko družbo zatreti. Njegova beseda z omenjenimi vzroki je zadosti, da tisučletno redovno hišo z zemlje izpihne in se njeno premoženje vzame.

Terde in samovoljne določila v osnovnih postavah redovno življenje toliko huje zadevajo, ker dve leti je, kar se v Avstriji za vsako po redovnih pravilih živečo skupino tirja deržavno privoljenje, ako ravno od der-žave ne zahteva nič, razun svobode, ki gre vsakemu posameznemu. Na Francoskem ni tako. Tam je vstala velika množica samostanskih družb, ki pri vsem me-njanji vladanja niso bile nič begane ob deržavne oblasti, ker tudi ona ni bila nikoli od njih begana.

O civilnem zakonu, ki ga vsiljujejo deržavni vse-mogočnikarji, pristavljajo škofje zgodovinsko svarilo: „Dvajsetega kimovca 1792 so bili na Francoskem vsta-novili civilni zakon; drugi dan je bilo odpravljeno kra-ljevstvo, naslednje leto sta bila kralj in kraljica ob glavo djana in keršanska Božja služba po! smertno kaznijo prepovedana. Prelivanje kervi je bilo l. 1794 ustavljeno; Cerkvi in keršanstvu sovražna je bila tudi vlada „di-rektorska“. Taki čas ni ostal brez hudega naslednjega vpliva in še četert stoletja potem ko je bil konkordat Cerkev na Francoskem iz šiber vzdignil, je bilo število nekeršenih v Parizu še prav obilno.“

„Napoleonov zakonik je od republike prevzeti ci-vilni zakon ohranil; vender spoznali so čedalje bolj, kakošno razdjanje je ločljivost zakona delala v deržin-stvu. Napoleon je padel, povzdignil pa se je zopet za sto dni. Berž pa ko je Ljudovik XVIII prestol zasédel, je rezo vzél v pretres zakonsko prašanje. Menili so, da pri tolikih nekeršenih ni moč vstanoviti cerkvenega zakona. Odpravljena pa je bila ločljivost zakona, se vé, za protestante in juđe kakor za katoličane: sej v ne-oziru na vero je lastnija civilnega zakona. V Ljudovik-Filipovih prvih časih so bili enkrat poskusili pridobiti si ločljivost zakonske zveze; toda gosposka zbornica je glasovala zoper predlog in vlada je to reč opustila. Tudi delavska republika je bila besednike za ločljivost zavernila. Od tistihmal niso več dali prilike k dotični vradni obravnavi, in celo pisatelj kakor Dumas mlajši se sramujejo zakonsko ločljivost zagovarjati, temuč na-znanujejo neločljivost zakona potrebno za družbinstvo ter spoznajo, kako je ž-leti cerkvenega, po vesti in za-kramentu posvečenega zakona. Pri nas pa le edino in samo zato kličejo po ukaznem (obligatorskem) civil-nem zakonu, da bi se zakoni razvezovali; njih misel je, da naj postavodajavci k jakobinarski kapi v nauk ho-dijo. Ako tedaj bi Avstrija nastopila to lažnjivo pot ob času, ko Francosko že davno obžaluje, da jo je kdaj nastopilo, bi bilo to pregrešenje nad deržino, nad očitno spodobnostjo (nравnostjo) in nad živno deržavino močjó; bilo bi vzrok žalovanja za njene naj boljše, naj zvestejši otroke. Zraven tega bi to djanje, kakor zaletelo posne-

manje, na tujem milovaven ali zaničljiv posmeh obudoval. Tega bo Bog Avstrijo obvaroval.

„Ravno bistvene in od njenega poslanja neločljive Cerkvine pravice so take, ki ni potreba, da bi jih ji država dajala in jih ji dati ne more; Cerkev le zahteva od države, da jih prizná in priznane so ji v Avstriji po konkordatu“ itd. Škofje sklepajo svoje pojasnitve s tim, da se bodo zmiraj sklicevali na neoddatne cerkvene pravice, pri čemur se v mnogih ozirih lahko opirajo celo na 15. člen temeljnih postav; da državi oni naj višji oblasti ne morejo priznavati v drugem, razun v njenem lastnem področji; da na neoskrunljivo pogodbo vstanovljenih zahtev pravice ne spoznajo za ugasnjene; pripravljeni pa so sprejeti spremembe o zunanjih pravnih zadevah katoliške Cerkve, kolikor se strinjajo s konkordatom.

Na Dunaju, 26. sušca 1874.

Podpisanih dva in trideset avstrijskih nadškofov, škofov ali njih namestnikov.

Viši pastir Vratislavski o sedanjih časih.

Preljubi! Ne bote mi tajili, da sem vas v svojih pastirskih listih vselej zavračal na znamenja časa in na njegove prikazni ter vam na serce polagal, kar je v tem podučljivega, spodbudnega in tolaživnega. Pregarjanje Cerkve daje dandanašnji vernim veliko opraviti, greni jim življenje in stiska serce. Budi glasne tožbe: da se je vnela splošna vojska zoper keršanstvo; da je Cerkev, ki se je osemnajst stoletij ustavljala vsem viharjem, v teh hudih časih nespoznana, preklinjana, oropana; in da mora od vseh pozemeljskih pomoči zapušena, konečno obnemagati pred oblastmi, ki se proti nji vzdigujejo. Nejevera namreč raste dan na dan, svoje nauke oznanuje povsod, in zdi se, da je prišel čas, ko mora Cerkev, nekdanja zmogovavka svetá, to zmago prepustiti brezvernemu modrovanju in temu, kar imenujejo omiko in napredek. To premišljeva se spomnim pastirskega lista, ki sem ga pisal do vas gledé na oropanje in preganjanje sv. stola, in v katerem sem budil vaše zaupanje v Boga in vašo keršansko serčnost. Kazal sem vam, kako so preganjanja Cerkve znamenje, da je ona Cerkev Križanega; kako ravno te preganjanja pričajo, da je pod varstvom in zavetjem Božjim, in kako bodo te preganjanja poveljale njo in njene zveste otroke. To tolaživo, oserčevalno in spodbudno resnico je posebno treba oznanovati dandanašnji; ne vém namreč, ali je že kdaj tako huda nadloga stiskala vaše serce, tak strah obdajal vašo dušo, in tako grozovito pričakovanje reči, ki imajo priti, vas mučilo, kakor ravno zdaj. Ne čudite se toraj, ako vam danes uni pastirski list po večem v spomin kličem, da se skažete učence njega, ki je naredil križ za znamenje svojega učenstva, in da vas ne zadene očitje: kaj ste tako boječi, vi maloverni!

Odkupljena s kervjo večlovečenega Sinú Božjega, je imela Cerkev že v prvih letih biti poniževana in prenašati bitke terpljenja. Sovraštvo judovstva in nejeverstva jo je imelo pozdravljati pri rojstvu. Hude preganjanja so imele žugati njeni zibelci. V mukah in terpljenjih je imela rasti. Kri njenih naj blažjih in naj zvestejših otrok je imela napajati zemljo in rodovitno storiti tla, na katerih se je razširjala. To vse ji je Gospod jasno in določno napovedal. Že dolgo pred svojim terpljenjem in smrtjo je rekel učencem: Ne mislite, da sem prišel, da bi prinesel mir na svet; nisem prišel, da bi prinesel mir, ampak meč. In na drugem kraju pravi: Kdor hoče biti moj učenec, naj vzame svoj križ in naj

hodi za menoj. Kdor ne vzame svojega križa in ne hodi za menoj, ta mene ni vreden. In kolikor bolj se bliža smrti, toliko bolj se množe te oznanovanja: Učenec ni čez učenika in blavec ne čez svojega gospoda. Zadosti je za učenca, ako se mu zgodi kakor njegovemu učniku, in za blavca, ako se mu godi kakor njegovemu gospodu. Ako so hišnega očeta imenovali belzebuba, koliko bolj bodo domače tako imenovali. Ako so mene preganjali, koliko bolj bodo vas preganjali. Ali ne bojte se njih, ki telo umoré, duše pa ne morejo umoriti; bojte se veliko bolj Njega, ki zamore dušo in telo pogubiti v pekel. Te besede so jasne. Kakor so preganjanja in terpljenja spremljale življenje Odrašenikovo od betlehemskih jasic do križa na Golgoti, tako spremljajo tudi Cerkev in njene zveste vernike do konca. Naj določnejše govori to Jezus z besedami: Zavoljo mojega imena vas bodo sovražili. Pahali bodo vas iz shodnic, pride celo ura, ko bo vsak, ki vas umori, mislil, da stori Bogu službo. Glej, pravi dalje, pošljem vas kakor jagnjeta med volkove. Bodite previdni kakor kače in priprosti kakor golobje. Varujte se pa pred ljudmi, zakaj izdajali vas bodo sodnikom in vas topli (bičali). Pred deželne namestnike in kralje vas bodo gonili zavoljo mene, njim in nejevernikom v spričevanje. Ti Peter, je rekel Simonu, ti si skala in na to skalo bom zidal svojo Cerkev in peklenške vrata je ne bodo premagale. Ni rekel: da se moči peklenške ne bodo zoper njo bojevale, ampak — da je ne bodo premagale. Kako so se te besede spolnovale nad njimi, k katerim jih je Kristus govoril, in vedno naprej skoz stoletja, to vam je znano. Aposteljni so nosili za Gospodom križ mučenštva in so umerli — zunaj Janeza — silovite smerti. Kakor aposteljni, so terpeli in umerli njih učenci: kakor Štefan, Ignacij, Polikarp, Klemen Rimski. In kakor kri pastirjev, tako je tekla tudi kri čed v potokih, in nobena vojska, kar svet stoji, ni pograbila toliko ljudi, kakor jih je v prvih treh stoletjih umerlo za keršansko vero in njeno poveljanje.

Ali so zato prerokovanja o preganjanjih Cerkve spolnjene, in se nehajo njene terpljenja? Preljubi! Za telesnim mučenjem je prišlo duhovno; in kakor težko in silovito je bilo mučenje telesno, nevarnejše je in dalje terpi mučenje duhovno. Prišli bodo lažnjivi Kristusi in lažnjivi preroki ter bodo delali znamenja in čudeže, da bi — ako bi bilo mogoče — tudi izvoljene zapeljali! Tako je napovedoval Bog-človek in s tem kazal na zapeljivce v zmoto in ločitve. Ravno tako govorijo aposteljni o krivoverskih učениkih, ki bodo sejali škodljive ločitve in pohujšanje dajali; imenujejo njih početje naslédek zmotnjave in delo laži. Govorijo o rodu zasramljivih, nesramljivih, mesénih, ošabnih ljudi, ki meso oskrnujejo, gospósko zaničujejo, veljavo preklinjajo. Gorjé njim — piše apostelj Juda Tadej — zakaj oni hodijo pot Kajnovi, gredó za zmoto Balaamovo, in poginejo v puntu Koretovem. Spomnite se — pravi ravno ta spostelj dalje — spomnite se na besede, ki so bile napovedovane od aposteljnóv našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki so vam oznanovali, da bodo poslednji čas prišli zasramovavci, ki živé po svojem brezbožnem poželenji. To so pa tisti, ki se sami ločijo, ki so meseni in duha nimajo. Oni so po svojih strastih živeči ljudje. Njih usta govorijo ošabne besede, prilizujejo se ljudém zavoljo dobička. Oni so madeži pri svojih gostijah, jedó brez aramožljivosti, pitajo sami sebe, so oblaki brez vode, ki jih veter goni okrog, drevesa jesenske, nerodovitne, dvakrat odmerle, izderte.

(Dalje prihodnjič.)

Vrednost in sreča mniškega stanja.

Pervih kristjanov nekteri so bili mučenci za sv. vero Jezusovo; nekteri deleč od ljudi ostri pušavniki, in skor vsi drugi v sredi ljudi so bili pravi mnih po vsakdanjem svojem življenju, ki je bilo po nauku Zveličarjevem ostro, trezno in spokorno, polno molitve in premišljevanja, krotjenja svoje volje in hudega poželenja, ločeno od hudobnega sveta oziraje se iz solzne doline na nebeške visočine — na pravi večni svoj dom. Po končanem preganjanju kristjanov jelo se je domače življenje mehčati — pa kolikor posvetnejše je postajalo družinsko življenje, toliko obilnije so se polnile pušave in samostani z gostimi prebivalci. Bili so časi, o katerih so skor vse lepe in plemenite duše samo po pušavah in samostanih se nahajale.

Kaj je neki vleklo ljudi v to terdo in ostro ter žalostno življenje? si misli današnje dni kak mehek dobroživček. Dušo rešiti in gotovši zveličati, ta edina pa serčna želja je gnala ljudi iz prijetnega posvetnega življenja v pušave in samostane; ta želja jim je pa tudi lajšala in slajšala vse težave, britkosti in grenkosti spokornega življenja. Naj gotovša pot v nebesa je smert za sv. vero, ali mučenstvo; potem pa brez dvombe spokorno mniško življenje, ker to je najbolj vrvnato po nauku Zveličarjevem, zravno pa taki še vedno pokoro dela za storjene pregreške. Zato mniškemu življenju tudi vsi cerkveni učeniki in očetje neprenehoma hvalo dajo; vender pa izmed vsih sv. Bernard vrednost, veljavo in srečo mniškega življenja posebuo kratko pa pomenljivo opisuje s temi besedami: Ali ni mniški stan tisti sveti stan, v katerem človek 1. bogoljubniše živi, 2. redkejše greši pa hitrejša vstaja iz greha, 3. varniše živi (za zveličanje), 4. obilnije milosti prejema, 5. z večim zaupanjem umira, in se 6. hitrejša očisti (v vicah) pa obilnije poplačuje (v nebesih)? — Te kratke besede pojasnjuje sv. Alfonz Ligvori nekako tako-le:

1. Natančni mnih živi bogoljubniše kakor naj pobožniši ljudje med svetom. Poslušaj dokaz. Bogu ljubi in dragi postajamo in bivamo samo po dobrih delih; dobre dela so pa Bogu toliko bolj dopadljive, kolikor bolj popolnoma se godé po božji, ne pa po lastni človeški volji. Zvesti mnih opravlja vse svoje dela pod obljubljenjo pokoršino, ki je boljši kakor dar, toraj ravna vse popolnoma po božji volji, ker se je svoji lastni volji za vselej odpovedal. Pobožni ljudje med svetom pa navadno ne poznajo nobene duhovne pokoršine, vse tedaj delajo ali po nekoliko ali čisto po svoji lastni volji. Stotere skušnje pričajo, da taki ljudje, ki popred med svetom s pobožnostjo kakor solace svetijo, so v samostan sprejeti samo kresnice, zlasti proti bolj vterjenim mnihom, to pa zato, ker imajo še polno svojevoljnosti, ne poznajo pokoršine, toraj nimajo korenine prave in resnične pobožnosti — ponižnosti. Take neukoreninjene pobožnosti je zlasti današnje dni pri ženstvu še preobilno. Takim pobožnim se bo sodnji dan godilo, kakor prerok Izaija piše. Vprašali bodo sodnika: Zakaj smo se postili (sploh dobre dela opravljali), ti pa se nisi na nas oziral? Odgovoril jim bo Sodnik: Glejte, ob dnevih vaših postov (sploh dobrih del) kazali ste svojo voljo! Toraj iz vsega tega lahko posnemamo: Bogoljubniše se zamore živeti v mniškem stanu, kakor v kakem drugem.

2. Trije sovražniki na nas prežé: satan, poželjivost in zapeljivi ljudje. Zoper te naj nevarniše skušnjavce ima mnih naj izdatnije pomočke. Satana gazi in teptá z vedno čujočnostjo, z molitvami, premišljevanjem, pogostno spovedjo in sv. obhajili. Poželjivost duši in kroti s trojno storjeno obljubo: z radovoljnim uboštvo in presekal vse želje in dihtenje po premoženju in imetju

(in koliko zla samo iz tega izvira!); z vednim devištvom se poslovi večno z vso mesenostjo, in z vedno pokoršino umori napuh in častiželjnost. Tretjega skušnjavca, današnje dni naj hujšega, pravega klavca nedolžnosti in pobožnosti, namreč posvetnih zapeljivcev, še mnih pozná ne, ker ga zidovje od njega popolnoma loči. Glej, koliko manj zapeljivcev, toraj tudi koliko manj skušnjav ima mnih! Resnično tedaj redkejše greši, kakor po družih stanovih. In ako človeška slabost vender kterikrat omaga in pade, ima ravno mnih desetkrat več in boljših pomočkov, da se popred spozná in poboljša, kakor pa ljudje med svetom. Lepi zgledi tovaršev, premišljevanje Božje svetosti in pravice, smerti in sodbe; potem ljubeznjivo svarjenje prednikovo, molitev in zapovedana pogosta spoved, vse to skup gotovo pomaga k hitremu spoznanju in resničnemu poboljšanju. Toraj je resnica: Mnih vstaja hitrejša iz greha, kakor drugi.

(Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Zagorje ob Savi, 13. mal. trav. — (Nova cerkev. P. Severin ali gosp. A. Gros v Ameriki.) — Prijazna spomlad je dospela, in tako lepo priliko dala dokončevati ozaljšanje tukajšne nove cerkve. Prišli so že laški zidarji, ki še enkrat cerkev prebelijo in zastali zadnji omét nekoliko sežnje pri obeh stolpih doveršije. Po zimi se je marljivo delalo za notranjo opravo. Pripravljene deske iz jesenovega lesa vzeli bodo mizarji za cerkvene klopi kmali v delo. Novi spovednici, prekrasno delo g. Regalija iz Ljubljane, sti mojstersko v zlogu naše cerkve izdelani in postavljeni. Te dni pričnejo postavljati se velikanski kameniti podboji k vsem vratom, ko bo med tem tudi njih izdelovalec črnbeli, čveterovoglati tlak položil v prezbiterijo in obhajilno kamenito klop postavil. Isti mojster vdove Tomanove bo veliki oltar izdelal iz nabrezinskega in grizinjanjskega marmeljna za 6400 gold. Mesca junija pripeljal bo g. Samasa zvonove, katerih manjši tehtal bo 5, veliki pa 45 centov (po 88 gold. cent). Ob enem bo takrat g. Pogacnik iz Kroke postavil v stolp novo uro, ki bo stala čez sedem sto gold.

Naj naznam ob enem tudi, kar mi je te dni moj brat Arton pisal iz Amerike:

Iz Amerike... „Iz Monakovega smo se peljali naravnost proti francoski meji. Vidili smo Ulm, Karlsruhe in Strassburg, kjer so nekaj naš rajni oče popotovali, in smo v Strassburgu ogledali ondoto stolnico (Münster). — Kmaló smo se odpeljali proti Parizu, in le v Auricourtu so nas za potne liste prašali, sicer nikjer drugod ne. V Parizu smo se mudili dva dni, ogledali imenitnejši cerkve in cesarsko poslopje, kterega so petrolejci tretji del požgali, in potem smo se v Haver odpeljali. — 23. sveč. smo šli proti večeru na barko, da se prepeljemo v Southampton (Savtēmtēn) na Angleško; imeli pa smo precej nasproten vihar veter in dež, ter predele je ura pretekla smo že skoraj s morsko bolezen imeli. Kamor sicer v 6 urah privozijo, smo mi potrebovali 13 ur. — Iz Angleškega smo se odpeljali na sv. Matija dan ob 4 popoldne na barki „Donau“, ktera je ena naj večjih nemškega Lojda, se vé, da z godbo na barki, ktera je morala vsaj trikrat na dan igrati. Imeli smo skoraj ves čas vihar, in barka, dasiravno sto in petdeset korakov dolga, skakala je po morji kakor orehova lupina. Od torka do nedelje nisem mogel drugega vživati, kakor čisto kavo, juho in čaj; potem je prišel pa glad in začel sem jesti vse od kraja. Zdaj je bilo

vse dobro, le vihar, kateri je v nedeljo (1. sušca) in v sredo nekoliko prenehal, nam je ves čas nagajal. Posebno hud je bil v saboto (28. sveč.), ker spremenil se je bil v vertunec in na verhu barke je z valovi, ktere je na njo metal, po spričevanji g. kapitana naredil za tri tisuče tolarjev škodo. Z vlitiga železa drog, ki je bil 5 palcev debel v premerniku, je pri korenini odlomil, kakor bi ga bil odrezal; podlage, na kterih čolni na barko privezani sloné, dasiravno so bile iz 4 palcev debelega lesa in z železjem okovane in priterjene, je odlomil in čez barko odnesel. Že smo mislili, da bo barko razbilo, take teže vode so buškale na njo. Enega barkinih častnikov so komaj oteli, da ga ni voda raz barko odnesla, kakor se je to zgodilo na drugi barki, „Pensilvaniji“, kjer je val odnesel kapitana, dva častnika in dva mornarja. Kapitan naš je rekel, da se že 28 lét po morji vozi, pa še ni tako hudega viharja prestal, kakoršen je bil ta. Jaz sem bil prav miren v tem viharji, ker bil sem se Bogu popolnoma izročil, pa Mariji „morski zvezdi“ in sv. Miklavžu priporočil; tudi sem zaupal na molitve toliko pobožnih ljudi, kteri so me v duhu spremljevali. In res se mi ni nič hudega pripetilo. Po 13dnevni voznji na morji smo vsi, kar nas je bilo na barki (blizu 150), na ss. Cirila in Metoda dan zdravi in veseli v novem Jorku stopili na suho in Boga za rešenje iz nevarnosti zahvalili. — Tu smo se nekoliko opočili in ogledovali mesto, ktero je grozno veliko. Peljali smo se drugi dan le ob eni strani mesta na železnici za konje celo uro, in še nismo prišli do konca; potem smo šli še peš skoraj pol ure, da smo prišli do zverinjaka, kjer se vidijo mnogotere živali in zveri, žive in namašene; še malo od tam je veličastna katoliška katedrala, ktero že 16 lét delajo iz belega marmejlna, in so še le okna dozidano. Maševala sva z g. Tomazinom kake pol ure daleč od svojega stanovanja v nemški cerkvi, kjer pastirujejo oo. redemptoristi, ki so bili prav zelo prijazni do naji, in so nama vselej z zajuterkom postregli. Iz novega Jorka smo se 11. suš. odpeljali proti Pittsburgu in 12. suš. proti 8. uri zvečer, potem ko smo se v Labrotu ločili, sem bil že pri sv. Vincencu v samostanu. Tukaj so me mil. g. opat in očetje prav bratovsko sprejeli in p. prior mi je svetoval precej 5dnevne duh. vaje začeti, ker bi zamogel že do sv. Benedikta praznika preoblečen biti, kar se je tudi res zgodilo. Imam že, hvala Bogu, redovniško oblačilo in imenujejo me sedaj: „pater Severin“, ker je ta svetnik posebno avstrijski pomočnik. O našem samostanu drugikrat kaj več. Zdrav sem in vesel, kar tudi Tebi in želim.“

Marija Zvezda v Bosni 24. sušca. Solza veselja se mi je utrnila, ko sem zvedil, kako radodarno se pošilja po blagih dobrotnikih denar za oskerbljenje sedežev presv. Telesu po ubogi Bosni. Vidim, da dela in vnema Bog sam, t-r-aj meni ni treba. Naznanjam samo to, da vsaj za 40 do 50 cerkev bode treba preskerbeti tabernakeljnov, ker se bodo hitro glasile, ko bodo od sosedov njihovo srečo zvedile. Valent. Lah.

Iz Banjaloke poterjuje pismo, da so s prav velikim veseljem 2. aprila usmiljene sestre Kranjice prejele darove, poslano od tod po čast. gosp. M. L., in želé, da naj se vsim blagim dobrotnikom po „Danici“ izreče prav serčna zahvala, kar bodi opravljeno s temi versticami.

O ondotnih razmerah je rečeno med drugim: Letos smo bile napravile prav lep Božji grob. Ljudje so vsi zamaknjeni gledali vanj, se vé, ker poprej niso nikoli kaj takega vidili. — Žene nekatere so po večkrat na dan prišle v cerkev molit, in zlasti otroci se niso mogli dosti nagledati. Veliki četrtek je bila cerkev celo noč od-

perta in polna moških, ženskih in otrok, ki so prav pobožno molili, pa prav lepo in ginljivo pévali „muku Isusovu“. V jutru so šli domú, pa čez malo časa so prišli spét in so celo predpoldne molili. Ljudje niso hodili, kakor mnogi na Hervaškem, le samo gledat, kako je narejen Božji grob; kadar se nagleda dosta, pa spet gre. To se ne reče moliti, ampak radovednost pasti. Tukaj so hodili ljudje zares molit in vsak je dolgo molil v cerkvi.

Bodalo mu na persi nastavlja.

Iz spodnje Frankonije naznanja „Pilger“ naslednjo strašno, pa silo tehtno dogodbo.

„Kmet, naj ga imenujemo Jurja, je bil prevzél očetovo posestvo, revno hišico in malo njiv, pa vse močno zadolženo. Ker je bil sam pijanec, se je manjšalo njegovo premoženje od dné do dné. Se vé, da bi bil mogel vzrok tega pripisovati sebi, vsaj po večem; toda pri svoji lastni ljubezni je vedil vse svoje grešno počenjanje opravičevati, in je samo očeta dolžil kakor vir svoje nesreče. Več lét je že preteklo, kar je bil prevzél gospodarstvo; bil je edini sin, in zavezal se je bil očetu dajati potrebnega živeža do smerti. Kaj pa je dajal slabotnemu starčku? Namesto tečnega živeža naj zanikarniši jedi, slabo pripravljene; namesto prijaznih besedi zaničljivo psovanje; ne da bi ga bil zvesto oskerboval, ravnal je z njim gerdo, včasih se je celo prederznil ter vzdignil roko nad nj. Kadar so sosedje iz usmiljenja hotli ubozeža očeta tolažiti, jim je odgovoril: „Ne milujte me; sam sem zaslužil bitko nadlogo; pijančevanja in postopanja, jeze in terdoserčnosti se je moj sin od mene navadil.“

Nekega večera pride Juri pijan domú in se hoče z očetom prepirati. Na vse očitaje stari mož vdan v voljo Božjo le molé. Kar grozevitneža popade jeza, zgrabi očeta in mu nastavi nož na persi.

„Ne tukaj, v izbi, tu zraven me zakolji!“ ječi oče in solze se mu vlijejo iz oči, „tam sem kot brezbožen mladeneč jest z nožem prebodel podobo mojega križanega Zveličarja; naj me doleti Božja pravica, ki tudi tebi ne bo zanesla, ker z menoj Božjim namestnikom gerdo ravnaš.“

Hudobnežu pade nož iz rók, in neutegoma se spametva. „Oče“, je začel, „vi ste se po meni zadosti spokorili, pa jaz se hočem poboljšati. Odpustite mi, da mi bo tudi Bog odpustil!“

Te besede naj si pri nas k sercu vzamejo tisti, ki kot brezbožni mladenci nož nastavljajo na persi svoji lastni materi sv. Cerkvi, svojemu očetu Piju IX, in podobno svojega Zveličarja prebadajo z bodalom svojih laži in obrekovanj zoper vero, papeže in duhovne.

Razgled po svetu.

Avstrijsko. Spodnja zbornica je 31. sušca dokončala obravnavo o državnih stroških in pričela je zborovanje zopet v torek po Beli nedelji (14. apr.). Gospôška zbornica je obravnavala že v petek po Veliki noči (10. apr.) postavo o zunanjih razmérih katoliške Cerkve. — V spodnjici so Fux in Fuxarji izročili predlog, s kterim zahtevajo od vlade, naj prežene iz Avstrije jezuite in njim sorodne redove, ali pa naj naznani taki postavi nasprotne zadržke. Za državo bi bilo pač bolje, ko bi pregnali s sovražniki občinskega reda vred potepuhe in tatove, ki se čedalje bolj množijo, in sleparske

„krahovce“, kakor pa nedolžne redove, ki človeštvu le dobrote skazujejo. Pokazal je tudi Bog zadosti očitno, da preganjanje redov nima Njegovega blagoslova, kajti prvi, ki jih je v Avstriji na tuje pregnal, je še pred letom sam na tujem umrl.

Večina odbora v gosposki zbornici je predložila osnovo novih postav skor takó, kakor je prišla iz spodnje zbornice, le v 18. in 54. §§. hoče, da naj se tako prejmeta, kakor ju je vlada predložila. Ena liberalnih manjšin (Hein, Lichtenfels, Rizy, Arneth, grofi Anton Auersperg, Hartig in Belrupt) je za izdelavo spodnje zbornice. Konservativna manjšina v odboru (knez Rihard Metternich, grofi Trautmansdorf, Rechberg, Alfred Potocki, Falkenhajn) vterjuje v posebnem poročilu, da se té razmére le v sporazumljeni med državno oblastjo in med Cerkvijo vspešno doveršiti zamorejo. Škofje se posebne (špeciálne) obravnave v odboru niso vdeležili, toraj tudi k glasu konservativne manjšine niso več mogli pristopiti.

Na predlog Hein a, bivšega justicministra, je gosposka zbornica z 22 zoper 21 glasov sklenila izločiti iz verskega odbora škofo, ker se posebne obravnave niso vdeležili (namreč briksenškega, kerškega in lavanškega). Škofje pa se posebne obravnave ne morejo več vdeležiti v odseku potem, ko so Cerkvi nasprotne postave v splošni obravnavi načelno sprejete.

V seji gosposke zbornice 10. mal. travna tedaj so prišle omenjene cerkvene postave na dnevni réd. Govornik za-nje je bil zaznamnjan korošec Tschabuschnigg; zoper nje pa: kardinali Ravšer, Tarnoczy, Švarcenberg, knezje škofi Gasser, Vieri, Stepišnek, kneza Czartoryski, in Vindišgrec, gr. Leon Thun, gr. Alfred Potocki.

Grof Falkenhajn je bral poročilo konservativne manjšine, ki na to gre, da nikakor drugač razun le na podlagi porazuma med državino in cerkveno oblastjo se predložene osnove srečno doveršiti zamorejo. Meje med zunanjimi in notranjimi cerkvenimi razmerami država sama ne smé določiti, ampak le v edinosti s Cerkvijo.

Brez tega porazuma, ki ga manjšina pogreša v predlogi, se nezmerna večina avstrijskih prebivavcev nikakor ne more v svoji vesti vpokojiti in reč se ne more dobro iziti. Osnova ima določila, ki segajo globoko v znotranje naprave Cerkve, njeno samostojno gospodarstvo motijo, njeno presto razvijanje zadržujejo, in vstale bodo kresanja, toliko hujše in bolj pogoste, ker eden bo določila tako, drugi drugač razumel in samovoljno razlagal.

Perva teh postav ima dva oddelka; prvi hoče postavno pogodbo dveh pogodnikov enostransko razdreti, drugi pa s tem storjene praznote zamašiti. O prvi je bilo že dosti govorjenja. Kar tiče drugo, ni težko razumeti, na kaj da se meri.

Zapopadek naposled je: državni duhovni, državni škofje, državna cerkev, državna vera! — Manjšina toraj nasvetuje, naj se čez to postavno prestopi na dnevni réd. Prav izverstni so bili naslednji govori škofov in družih govornikov za katoliško reč; se vé, da opravili niso dosti; današnje liberalce prevérjati, ali pa bob v steno metati, je ena reč. 11. aprila so zoper postavo še govorili: škof Stepišnek, kneza Czartoryski in Vindišgrec, za-njo pa: bar. Hye in grofi Hartig in Ant. Auersperg, poslednjič je za vse konservativce skupno preizverstno govoril gr. L. Thun, za postavu pa bar. Lichtenfels, kateri je pa omedlel ravno, ko si je dajal opravi s Cerkvijo in njenimi prazniki, z božjimi poti, s sv. podobami itd., ter so ga nezavednega nesli iz sobane. S tem se je doveršila splošna obravnava. — 13. aprila sta govorila še poročevalca: gr. Falkenhajn za konser-

vativno manjšino in vit. Hasner za zopercerkveno postavu. Poslednjič je bila predloga sprejela z večino kacij 30 glasov. Vidi se tedaj, da liberalna reč po vsih „péršubih“ v gosposki zbornici ne stoji preveč na terdnih nogah.

— **Verske postave v gosposki zbornici.** Prvi govornik zoper postavu je bil kardinal Ravšer. Govoril je za svobodo katol. Cerkve, zato ni čudo, da se trinogi Cerkve jezé nad tem govorom. Trideset lét so bili katoličani po vsih deželah svobodni in so vživali pravico deržavljanov in deržavno brambo. Prus je jel Cerkev vklepati, češ, da mora biti „narodna“ (to je, nemška ali ločena od Rima. „Narodu“ n. pr. je to čisto prav, če tudi bizmarkovstvo Slovane pruske zatira.) Škofje so se ustavljali; cela množ samovoljnih postav je jela stiskati Cerkev z globami, in zdaj jih je več že potaknjenih po ječah. Ko bi judovski rabinarji na Turškem in v Rumuniji le deseti del tega preterpeli, kar se godi škofom in kristjanom v „deržavi inteligencije“, to bi bilo do groze kričanja in tirjanja, da naj vlade posredvajo zoper neslišano početje. Posebno nespametno se nemško profesorstvo vtika v to preganjanje, da utegne Evropa misliti, tudi nemška učenost je sozadolžena nad silno krivico, ktero dela politika nemškim katoličanom.

Nadalje zavrača kardinal državno vsemogočnost, po kateri bi odsihmal v Avstriji ne bilo več nobenih cerkvenih postav, ampak le „cerkveni, znotraj deržavnih postav veljavni predpisi“.

Cerkvi tedaj za obročje njenega samostojnega djanja ne ostane skoraj nič; še v verskih rečéh ne. (Baron Lichtenfels je v svojem govoru ravno pred omedlenjem dosti natanko pojasnil, koliko svobode svoboduharji Cerkvi privošijo. V praznike, procesije, božje pota, celo v molitev pred svetimi podobami in v odpustke se smé in mora po njegovem modrovanji vlada vtikati! Ni čudo, da mu je Bog besedo ustavil.)

Takó država priznava načelo Spinozovo, da vsak podložni mora deržavnim postavam pokoren biti, tudi ko bi krivico od njega zahtevale. „Moč je pred pravico.“ — Avstrijsko novo postavodajstvo se je že prevečkrat in predeleč zaletelo; čas je, da se vterdi. Današnji liberalizem zahteva za-se pravico sam sebi protisloviti. — V postavodajstvu dozda ni nobene praznote; hočejo še le z odpravo konkordata dobiti prostor za nove postave. Dozda konkordat postavno še ni odpravljen. Z njim se deržavi nobene pravice ne odtegujejo. — Za duhovne ni treba posebnih političkih postav, — jih splošne lahko dosežejo, ako zagrešé. — Stavek, da ima država v Cerkvinem okrožji naj viši oblast, mora pasti. Vsak kristjan, tudi protestant, mora Bogu bolj pokoren biti, kakor pa ljudém. Kdor to tají, tají Boga. Ni čudo, da pravi katoličani v deržavnem zboru vidijo nevarnost za svoje naj svetejši koristi, in želé, naj se deržavni zbor odpravi. Tako imenovani „naprej“ svoje naméne očitno razodeva; toda ne bo se jim sponeslo, da bi keršanstvo razdjali; ali Avstrijo razrušiti, to se jim utegne posrečiti, ako se vojska zoper vero še o pravem času ne ustavi. (Dalje nasl.)

Na Španjsko se zdaj vse ozira, kakošen bode izid vojske med karlisti in republikanci. Novejši naznanila so: V obleganem Bilbau je razpor in stiska. V republikanskih kardelih veliko potertje. Izmed karlistov se jih je dozda še le polovica vdeležilo bojev. Vojvod Santes z močnim kardelom gre proti Madridu in republikancem občenje presekuje. Tudi iz Portugalskega je prišlo več karlističkih oddelkov. Serrano je iz 60 kanon „Kruparic“ metal neznansko množino bomb na karliste; republikanci imajo 30 vojniških parnikov, ki bruhajo ogenj s topničarji vred, in vender v toliko dnevih niso

še pridobili enega kilometra zemlje. Karlisti so Serranu prestrigli telegrafsko občenje z Madridom.

Serrano, vojvoda republikancev, je bil v ves svet raztrobil, kako je 25. svečana karliste natepel; rudeč-karski listi so se neznansko veselili in karliste psovali, ter pripovedovali naslednje dni, kako karlisti s komisom in telečnjakom k republikancem uhajajo. In kaj je Serrano opravil s svojimi sto in več kanonami „Kruparcami“? Kacih dobrih 14 dni je žalostno gledal v karlistiško terdnjavo Abanto, potlej jo je pa v Madrid nazaj potegnil — izročivši poveljstvo Konha-tu. In zdaj iz karlistiškega taborja celo naznanjujejo, da je Serrano po posredovanji Elio-ta ponudil se Don-Karlosu v pogodbe, ktere so bile pa določno zavrnjene.

Karlistiške kardela iz stare Kastilije, Katalonije in Valencije se zbirajo pred Madridom pod poveljstvom Don Anfonz-a, brata Karlosovega. — Abanto, kjer je glavna karlistiška moč, je visok hrib s terdnjavo, ali prav za prav ves vterjen. Ob znoži je cerkev san-Pedro, ki je še v karlistovskih rokah, od ondod pa je še celo uro nakviško do prave terdnjave. Zadi za terdnjavo je berdo ali planina s terdnjavama Kastrehana in Nosedal in k temu še višej verh in snežnik Serrantes, tako sterm, da so le vajeni Baski zmožni do verha skobacati. Republikanci sicer mečejo sem ter tje svoje bombe in fer-tače na Abanto, škodovati pa veliko ne morejo. Serrano je toraj obupal, da bi kaj premogel zoper karliste, zato je bil pričel s podkupovanjem, zapeljevanjem vojakov, in špijoni; to nadaljuje tudi Konha, njegov naslednik. Pa tudi to jim je spodletelo, in kar kvasijo, da toliko karlistov uhaja k njim, je večji del „švindel“.

Listek za raznotero robo in blago.

Iz Ljubljane. „Doslednje“ v „Narodu“! „Nar.“ popi-suje, kako da je madjarski nazarejski krivoverec Szábó svojega lastnega otroka „gospodu v dar“ zaklal, mu glavo odsekavši. Pristavil pa je: „Morda kak „sv. oče“ tega Szaba velikemu inkvizitorju Petru Arbuezu na stran postavi. Dosledno bi bilo.“ — Zdi se pa nam, da bi bilo vse bolj doslednje, ako „Narod“ kakor fanatišk sovražnik resnice tega „krivoverca“ med svoje lastne „mladoslovenske“ svetnike zapiše; zakaj sv. Oče le pravoverce zapisujejo med svetnike, ne pa „krivovercev“, — in sicer jih prišteva Cerkev med „svete“, če tudi jih mavtarji tako obrekujejo, kakor Arbueza, samo da je po božji in človeški veljavi poterjeno, da so res svetniki.

Mati dobrega sveta ali Šmarnice, že omenjene, so ravnokar prišle na svitlo v gosp. H. Ničmanovi za-logi. Spisal jih je g. A. Žgur po Keršbaumerju. Prav lično delce na 310 straneh in lepem papirju obsega tudi navadne molitve in križev pot. Dobivajo se pri založniku in drugih bukvarjih (cena v polusnji 84 kr.) Le hitro po njih!

„Je vse eno!“ V zadnjem listu smo povedali, da je „Narod“ neko pošastno izmišljarijo (ki celo tají, da je kdaj Kristus sv. Petru naj viši oblast izročil!) pritaknil škofu Strosmajeru kakor govor na Vatikan-skem cerkvenem zboru. Povedali smo, da je škof sam to že davno oklical za laž. In kako se „Narod“ zago-varja v svoji neznanski „blamaži“, kaj pravite? Na zadnje pravi: „Neki klerikalni listi terdè, da ta govor ni avtentičen, — a to je vse eno, kajti tega ovreči ne more (Res ne?!), da so njegove besede resnične („Narodove“ resnice!!), naj bodo že Strosmajerove, ali čigar

je.“ — No, to je pa spet „moška“, ni li istina, dragi čitatelj? Naj bi le kdo kakemu „narodovcu“ naredil tako „infamijo“, vidili bi hitro, če je to „Narodu“ vse eno, ali ne. Sicer pa je „Narod“ v novo pokazal, ka-košne so njegove „resnice“ in koliko mu je verjeti. Lahko bi čitateljem tudi povedali, koliko taci „resnic“ je ta list trosil o vredniku „Zg. Dan.“, pa za zdaj naj bo; sej meni „Nar.“ tudi, da mu je s tem kosti polomil, ker njegovo ime po šegi svoje „omike“ pači.

Kozé še zmiraj razsajajo, kar nam je znano, zdaj posebno na Dóbrovi, in smertno napadajo zlasti gospo-darje in gospodinje. Poprej so bili otroci na versti. V horjulski fari jih je umerlo za kozami 56, med njimi 6 gospodarjev. Na Brezovici so pojenjale. Tudi na Verh-niki jih še vsak dan več zbolí.

V št.-Gothardu. Po dolgi vodenični bolezni, v kateri pa nikoli ni nič potožil, je umerl 23. sušca č. g. Fran-čišk Zaveršnik, ondotni fajm. Imel je prav lep pokop v pričo 11 gg. duhovnov in silno veliko ljudstva. Po-kopni govor je imel preč. g. dekan J. Toman, pokopa-val pa ga je Vranski župnik mnogoč. gosp. Jan. Stuler. Vranska čitalnica, tudi obilno zastopana, mu je po gosp. Šventnerji položila lep venec na grob. Bog mu daj večni mir!

V Loki pri Igu je preteklo nedeljo po polnoči bil strašen ogenj. Pogorelo je 7 poslopji in tudi nekaj živali.

Iz Rima smo 15. t. m. po apostoljskem poročništvu na Dunaju prejeli prav prijazno pisanje iz Vatikana, v katerem sv. Oče katoliškim darovavcem naznanjujejo, „da so darove z veliko priserčnostjo od svojih preljubeznj-vih otrok sprejeli; da vsim iz celega serca prosijo ne-beških darov in pomoč Božje milosti, da bi se v čed-nosti in veri čedalje bolj vterdili in z veselim po-tolažilom, ki je lastno Božjim otrokom, neprenehoma vreden sad rodili“. V ta namen so vsim bogoljubnim darovavcem z naj večji ljubeznijo podelili apostoljski blagoslov. — Bog ohrani, Bog živi Pija IX!

Iz Amerike smo dobili te dni prvo poštno listnico (Postal card). Pritožuje se G. M. S. v Torah-u, da Da-nica v redu ne prihaja. Kdo si vé, kje imamo sovraž-nika, ker tudi v domači deželi se včasí tako zaplete, da tudi pri popraševanjih ter reklamacijah se zméd ni-kakor ne more vravnati! Marko ima listnica za 2 centa (menda do 5 kr.).

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Trepal Ant., iz go-riške škofije v svojo rojstno ljubljansko škofijo sprejet, je ravnokar kot administr. odšel na Selo pri Šumb. — Č. g. Mat. Pazlar kaplan pri M. D. v Polji je umerl 12. aprila. R. I. P.

V Terzaški škofiji: Č. g. Anton Lupetina dobil je faro Draguč; č. g. Jože Flegar pride za oskerbnika na Hum (Colmo); č. g. Avg. Skočir za oskerbnika v Tinjan pri Kopru; č. g. Božič Depiera za kapelana k M. Božji na Kras pri Piranu; č. g. Fr. Peculić za duh. pom. v Momijan.

Darovi prihodnjič.

Pogovori z gg. dopisovalci.

V Ameriki: G. L. Mož. v Eagle Harbe: Poslano pre-jeli, oba časnika naročena, drugo se pošlje, ostali den. po naročilu. — G. Buhn v B. Pr.: Kar je v pismu omenjeno, ni prišlo; g. P. poprašujejo. (Več pismeno obema.)